GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea: Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.

Pretiulu abonamentului: pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siése luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera: a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile: un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 107. Dumineca 20 Septembre|2 Octobre 1881.

Cu *1 Octobre st. v. 1881* se incepe unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI."

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a grabí cu innoirea abonamentului pe triluniulu alu IV-lea.

Spre mai mare inlesnire recomendamu a se lipí adres'a, sub care s'a tramisu fói'a pêna acuma, pe dosulu cuponului dela asignatiunea postala.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati, a ne tramite adressele D-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

☞ „Gazet'a Transilvaniei" apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.

☞ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei" este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siése luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Brasiovu, 19 Septembre (1 Octobre.)

Déca privimu la silintiele estraordinare ce si le dau contrarii esistentiei nóstre cá se impedece desvoltarea nóstra nationala si cá se sape astfeliu gróp'a elementului romanescu din aceste tieri si déca ne gandimu, de alta parte, la gradulu de marime alu lucrului ce 'lu prestamu noi pentru a resiste tendintieloru inimice, ne cuprinde o mare ingrijire pentru viitoriu. Ei sunt un'a si nedespartiti, ori de càte ori se tractéza de unu interesu alu domnirei loru de rassa, pe noi ne gasescu din contra mai tóte atacurile loru nepregatiti, divisati, si de aceea descuragiati; ei sunt resoluti in urmarirea scopuriloru loru, noi ne distingemu din contra printr'unu gradu mare de indiferentismu cá se nu dicemu tocmai indolentia.

Si inca ne-amu mai poté mangaiá cu un'a cu alt'a déca amu vedé acést'a trista aparitiune numai pe terêmulu politicu, care prin uneltirile contrarie a devenitu pentru noi aprópe nepracticabilu, dér este de totu durerosu candu trebue se facemu acelesi esperientie si pe terêmulu culturalu, alu invetiamentului, singurulu pe care mai potemu se desvoltamu o lucrare seriósa pentru aperarea limbei si a nationalitatii nóstre.

Din tiéra ne sosescu sciri sinistre, pe cari, déca nu amu avé deplina incredere in persónele ce ni le comunica, nu le-amu tiené de adeverate. Ni se scrie cà afacerile scolare, caus'a cea mare a culturii poporului romanu, incepe a fi negligeata in mesura inspaimantatóre chiaru de càtra aceia, cari prin cunoscintiele loru si prin positiunea ce-o ocupa in societatea nóstra sunt in prim'a linia chiamati a lucrá neincetatu si din tóte puterile pentru a ei promovare. Si ce e mai tristu, ni se asigura cà si preotimea nóstra este in multe parti gravu infectata de acést'a bóla a indiferentismului. O corespondentia ce-o publicamu mai la vale, ne dà o mica proba despre acést'a.

Este unu casu specialu de care tractéza acea corespondentia, o adunare a Reuniunei invetiatoriloru romani, de unde au lipsitu multi preoti din cei ce erau datori chiaru prin oficiulu celu ocupa a se interesá mai de aprópe de decursulu ei, dér acést'a absentare, desi destulu de batatóre la ochi, este inca flóre la ureehia pe langa celelalte neajunse ce trebue se le suferimu.

Avemu sciri totu din comitatulu Solnocu-Doboc'a, cà p'acolo cei mai multi d'intre protopopii romani nu sunt abonati nici màcaru la una din fóile romane si cà mai bine prefera de a citi fói'a maghiara clericala „Magyar Allam", care isi manifesta la ori-ce ocasiune pe façia ur'a in contra a totu ce e romanescu. Se dîce cà acestu diaru li se tramite preotiloru memorati c'unu pretiu scadiutu, cá si candu ar' fi unu organu alu diecesei romane. Ce se póte asteptá in impregiurarile grave actuale pentru cultur'a nóstra nationala dela preoti romani, cari sbéu principiele desvoltate in „Magyar Allam"?

Isi póte face cineva o idea despre pericululu ce amenintia cu deosebire instructiunea nóstra poporala, déca chiaru unii preoti de ai nostri, caroru este incredintiata dupa lege supraveghiarea si conducerea scóleloru nóstre, incepu a se face culpabili de-o nepasare atàtu de mare façia de interessele inaintaria nóstre in cultura. Faptulu insusi cà mare parte din preotii romani, abstragêndu dela cei lipsiti de medilóce, nu se interesèza mai de locu de productele literarie si de diaristic'a romana este unu semnu destulu de gravu, cà densii in consecentia se voru interesá puçinu de totu si de scólele romane.

Cu ce succesu ne vomu luptá noi in contra incercariloru de maghiarisare, déca in locu de a potentiá activitatea pe terêmulu culturalu, preotii nostri pe ici si colo isi voru vedé mai multu de alte interesse si voru considerá pe invetiatori numai cá pe nesce fiintie condemnate de sórte de a le face servicii de cantoru si de cràsnicu? A sositu credemu timpulu cá se ne desbracamu de hain'a cea vechia a ignorantiei si se imbracamu hain'a cea noua, in care invetiatoriulu nu mai apare cá unu servitoriu alu feçieloru bisericesci, ci cá unu factoru de capetenia pentru crescerea intelectuala a poporului.

Aceia d'intre preoti, cari citescu cu preferintia fóiea clericala maghiara, mai destépta in noi si suspitiunea, cà ei de aceea nu se interesèza cum se cuvine de instructiunea romana, pentru cá se placa celoru dela „Magyar Állam" cari isi gandescu negresitu, cà Romanului nu-i trebue multa scóla, cà e destulu de bunu de a fi servulu loru si déca tocmai ar' avé dorintia dupa o cultura mai mare se mérga la scólele maghiare, cu cari tiér'a este multu mai bine inzestrata!

Se iea aminte acei preoti, cari prin indiferentismulu loru façia cu caus'a nóstra scolara isi negligéza cea mai santa datoria càtra poporu, cà odata voru trebui se dé séma inaintea natiunei si cà si pêna atunci voru fi condamnati si urgisiti de opiniunea publica!

Unitatea monarchiei si nationalismulu.

Sub titlulu „Nationalismulu si unitatea monarchiei austro-ungare" a aparutu dilele aceste in „Augsburger allg. Ztg." unu articulu fórte remarcabilu, din care estragemu urmatóriele:

„Este monarchi'a Habsburgiloru inca unu imperiu unitariu séu nu? Candu s'a plamaditu dualismulu la 1867, intemeietorii, amicii si aperatorii lui ilu landau dicêndu, cà pe langa autonomi'a de statu cis-si translaitana s'a intaritu prin densulu din noū unitatea monarchiei. Se asemená pe atunci „Austri'a" si „Ungari'a" cu duóa columne, pe care se radîmá monarchi'a cá pe unu fundamentu tare. Uniunea reala avea sè se manifeste nu numai prin persón'a monarchului si armat'a comuna, ci si prin ministeriele comune de esterne, de resbelu si de finance. Se dice, cà insusi Deak erá de parere, cà factorii unitatii monarchiei voru trebui se fia inca mai multu intariti. Acést'a sperantia a fost contribuitu multu cá cercurile competente ale Curtii se primésca pactulu propusu. La 1867 s'a incheiatu si unu tractatu de vama si de comerciu intre ambele state, prin care s'a stabilitu si unitatea economica. Dér' aci uniunea reala s'a doveditu slaba; pactulu era incheiatu numai pe diece ani, Ungurii l'au anunciatu, si abea dupa multe si dificile negotiari s'a pututu reinnoi cam-si pe diece ani.

Cu ocasiunea memorateloru negotiari s'a pututu vedé, cà in primii diece ani ai dualismului nu numai, cà ide'a de unitate nu s'a intaritu, ci cà dincontra s'a slabitu multu. Tendintiele secessioniste se manifestau pe façia mai cu séma in partea ungara. Agitatiunile pentru „terêmulu vamalu independentu", pentru o industria nationala s. a. largira totu mai multu legatur'a intre Ungari'a si Austri'a. Mana in mana cu acést'a mergea miscarea politica-nationala in favórea maghiarismului esclusivu. Chiaru si libertatea erau gata se-o jertfésca, déca unu „absolutismu nationalu" putea promové mai iute tendintiele de maghiarisare. Parlamentulu, guvernulu, biseric'a, scól'a, societatea si press'a lucra in acést'a directiune. Déca tiér'a are vr'unu folosu de aci; déca scopulu, absorbirea tuturoru puteriloru inteligente prin maghiarismu se póte ajunge; déca acést'a combatere necrutiatória a popóreloru, in interessele loru cele mai intime nationale si de cultura, nu va mari chiaru intentiunile secessioniste — tóte aceste sunt cestiuni, cari prin inmultirea numeruloi celoru ce vorboscu ungurosce nu se potu resolvá inca nici de cum in favórea tendintieloru de maghiarisare.

Unu lucru este inse neindoiosu: cu càtu mai departe merge acestu nationalismu unilateralu, cu atàtu mai multu se slabescu legaturile d'intre Cis-si Translaitani'a; cu atàtu mai multu se departéza societatea ungara de idea necessitatii uniunei strinse a ambeloru diumetati ale imperiului. Deja astadi se considera in Ungari'a statulu austriacu cá tiéra straina". Opiniunea publica se conduce prin press'a din capital'a ungara, care predomina adi tóta tiér'a. Provinci'a a devenitu spiritualminte si politicesce impotenta; Pest'a este rival'a naturala a Vienei, cu passiunea Maghiarului pentru Pest'a s'a, cresce antipathi'a lui contra Vienei, care se privesce si asié cá simbolu alu politicei de unitate".

„Nationalismulu unilateralu maghiaru a mai stricatu sub dualismu ideei de unitate si prin aceea, cà a instrainatu si pe celelalte popóre nemaghiare ale Ungariei dela acésta unitate. Serbii si Romanii, aceste duóe ginti, politicesce cele mai insemnate in Ungari'a-Transilvani'a, vedu, cum se sleiesce puterea ideei de unitate; ei vedu, cà poporulu loru nu mai are se astepte dela acést'a unitate nici o scutire, si deórace in tiéra insusi 'i ataca Maghiarismulu, ei 'si indrépta doritórele privirî peste granitiele Ungariei si ale monarchiei. Acésta „gravitare in afara" a devenitu naturalminte mai intensiva, de candu in peninsul'a balcanica gintile inrudite au ajunsu independentia de statu deplina si aceste nisuintie fórte periculóse voru cresce si mai iute si agitatiunile esterne voru aflá unu terêmu si mai favorabilu, déca cu partea maghiara nationalismulu esclusivu va remané principiulu conducêtoriu in politic'a interióra."

Vorbindu apoi despre nisuint'a centralistiloru nemti din Austri'a, de a se constituí intr'o partida nationala germana „Augsb. allg. Ztg." dice, cà acést'a este unu semnu mai multu de decadintia alu ideei de unitate si cá dovada citéza urmatóriulu passagiu din „Deutsche Ztg.": „... Imperiulu unitariu este inmormentatu si se nu ni se céra noue jertfe spre a castigá pe Unguri pentru elu. Desvoltarea independentii Austriei si a Ungariei este in interessulu nationalu alu Germaniloru si alu Maghiariloru... Numai atunci ne vomu asigurá amiciti'a Unguriloru, déca representantii nostri nu se voru mai grupá in giurulu ideei de unitate a monarchiei, ci voru aperá intr'unu „clubu germanu" o programa nationala."

Déca lucrurile in Austro-Ungari'a — continua „Allg. Ztg." — se voru desvoltá dupa nationalismulu maghiaru si germanu, atunci vomu avé se intimpinamu inca curióse formatiuni in viitoriu.

Maghiarii au cam renuntiatu la Croati'a-Slavoni'a si sunt pe aci ómeni seriosi chiaru, cari dicu, cà perderea eventuala a Transilvaniei nu este eschisa, pentru cà atunci s'ar' poté castigá cu atâtu mai usioru alianti'a romana, si maghiarisarea s'ar' poté continuá apoi in Ungari'a propria c'unu succesu si mai mare. Tocmai asié jertfescu nationalistii nemti veciniloru loru maghiari nu numai pe Germanii din Ungari'a-Transilvani'a, ci dau inca si Dalmati'a Croatiloru, Galiti'a si Bucovin'a Poloniloru si Romaniloru, spre a 'si concentrá apoi tóta puterea germanisatória asupra Cehiloru si a Sloveniloru.

Astfeliu, dîce „A. Ztg.", sunt planurile partideloru nationaliste dincóce si dincolo si ele voiescu se tréca peste monarchi'a habsburgica la ordinea dilei. Cu ce titlu de dreptu? Cu nici unulu: nationalismulu esclusivu nu are basa morala, elu insémna o decadentia morala, o negatiune a umanitatii si se radima pe forti'a bruta materiala. Nationalistii passiunati nici nu viséza, ce va fi de o „Maghiaria" amputata dincóce si de-o „Teutonia" ciuntita dincolo de Laita, cari jaluse un'a pe alta voiescu intre ele numai o „uniune personala curata". Pe ruinele monarchiei distruse astfeliu ar' domni anarchi'a, chaosulu, lupt'a generala de rassa s'ar' incepe.

Acést'a catastrofa — finesce „A. Z.", — se póte opri numai, déca intieleptiunea ómeniloru de statu si patriotismulu sinceru voru crutiá fundamentele esistentii salutare ale monarchiei si ale partiloru ei si aceste sunt: Continuarea unei legaturi fórte reale intre tóte partile monarchiei si dreptate binevoitória façia de diferitele popóre in tierile singuratice, din a caror'a uniune mai strinsa s'a nascutu acést'a monarchia spre durabil'a aperare a acestoru popóre. Formarea si discompunerea a facutu dincóce si dincolo progresse inspaimantatórie — se asteptamu sosirea catastrofei insusi? Numai unu imperiu consolidatu in intru si tare in afara póte se implinésca acea mare missiune, la care este chiamata de sute de ani monarchi'a Habsburgiloru. Nationalismulu unilateralu inse nu numai cà e celu mai mare inimicu alu acestei monarchie, ci elu vatama si interessulu generalu europénu".

Asupra invetiamentului ruralu in Romani'a se respica „Rom. Lib." in modulu urmatóriu:

„Legea din 1864 declara invetiamentulu obligatoriu, si totusi nici pêna acum — dupa 16 ani trecuti — nu esistu scóle in tóte comunele." Cu aceste dureróse cuvinte incepea „Romanulu" revist'a s'a de eri. E dér' o confessiune franca, de si cam inbrobodita si cam tardia, ce-e dreptu — cà si guvernulu, cu firm'a pompósa a democratiei, a pusu, aprópe cá tóte celelalte guverne, mai puçinu declamatóre si cu mai puçina pretensiune póte la monopolulu sentimenteloru patriotice, — si elu a pusu, dicemu, d'avalma cu tóte cârmuirile trecute in timpu de siese-spre-diece ani pe jetiulu puterii, tóte interesele instructiunii in genere, si pe ale instructiunii rurale in parte, la dosarulu uitarii si alu indiferentii.

„Déca bub'a intréga a invetiamentului ruralu ar' stá numai in lips'a de locale, cà satele n'ar avé adeca case de scoli, cá se vina toti tieranasii la invetiatura de carte, atunci leaculu n'ar' fi tocmai anevoie de gasitu. Adi mai cu séma, candu tiér'a dispune de o societate romana de constructiuni, cu unu capitalu atatu de intinsu, guvernulu ar' puté se incerce cu aceasta societate o invoire câtu mai lesniciósa pentru tóte cladirile, ce-ar urma sè se faca deodata in comunele mai impoporate, si nu mai tardiu, cá in duói, séu trei ani de astadi, satele de fruute s'ar inzestra cu aceste altare ale civilisatiunii moderne, fara sè se impovareze peste mesura nici cheltuelile fiscului, nici budgetele comuneloru, plat'a aceloru cladiri putendu sè se faca cu incetulu prin anuitati. Intr'unu modu séu altulu, cestiunea localeloru nu ne pare tocmai o dificultate de neinvinsu, chiaru in casulu ca amu voi, dupa cum diseramu, cá, in celu mai scurtu intervalu, se nu mai fia satu, fara patru pareti de adunatu si de invetiatu copii. Câte nu mai lipsescu inse, pe langa cei patru pareti, cá instructiunea se devina obligatória, cum dice la carte si in inchipuirea mariloru logofeti. Se nu luamu alta pedica de câtu lips'a de invetiatori bine preparati, cari se scia, cu sporu si folosu, se reverse lumin'a invetiaturii in sate, si va fi de ajunsu, credemu, cá se dovedimu nepasarea, in care amu pirotitu pêna adi, intru totu ceea-ce privesce cultur'a inapoiatului nostru sateanu.

„Normalisti (Elevi dela preparandi) sunt inca pasari rare in domeniulu instructiunei satesci, si aceia, cari se gasescu de sementia, pe ici si pe colea, sunt fórte departe de-a fi fost pregatiti, in modu solidu si seriosu, pentru inalt'a missiune ce au in lumea de la tiéra, unde ei ar' câta se fia si ochiulu si man'a dréptа a satului la tóte nevoile de care ar' fi bantuitu, la aprinderea dragostei de invetiatura, la respandirea ideiloru unei culturi mai rationale, la imboldirea ómeniloru spre unu traiu mai demnu si mai confortabilu, la nevoi'a mesuriloru igienice, la propagarea sentimenteloru nationale, la otielirea sateniloru in lupt'a, ce au adi se sustina in contra totu ce este strainu séu asupritoru. Unde vi sunt dascalii acestia, cu sciintia temeinica de carte, cu dorulu de-a fi folositori intru tóte satulul loru iubitu? . . . .

„Ar' fi in adeveru de risu se spunemu, cum isi are guvernulu organisate scólele lui normale! . . . Déca ne intórcemu inse la partea curatu didactica a institutiunii, acolo scandalulu este la culme. Noi amu gasitu cu cale, cá nimenea pe lume, se carpimu, tocmai scólele, cari aveau destinatiunea se ne prepare invetiatori, — se le carpimu cu jumatati de catedre, cu profesori ceruti imprumutu de pe la alte scoli, reu platiti si adesea fórte puçinu preparati pentru dificil'a meseria de-a formá pedagogi. Alte-ori s'a suitu pe catedr'a scóleloru normale, tineri ce abia terminau cursurile si cari nu fusesera nici-cum pregatiti in vederea carierii profesorale, cá se faca póte barbieria didactica la capulu bietiloru normalisti. N'aveti inse de câtu se cititi raportulile de est-timpu ale comisariloru, ce-au asistatu pe la esamenele scóleloru normale, spre a ve convinge cà, in privinti'a acestoru importante institutiuni, totulu este de derimatu la pamentu si de claditu din nou de la temelia, localu, programa, corpu profesoralu, dîestre scoalara, literatura didacta, si altele câte mai trebuie, cá se dispunemu de scoli normale, in (pedagogice) in totu intielesulu acestui cuventu. De n'ar' fi fost alaturi cu statulu si patriotic'a initiativa a cator-va cetatiani luminati, cari au creatu scoli normale si cari au produsu unu bunicelu numeru de invetiatori, — de n'ar' fi fost si acestea, ar' fi trebuitu, se mai asteptamu inca unu veacu, numai cu pepinierele statului, cá se daruimu cu dascali comunele, multe-puçine, in care se vedu astadi scoli cu normalisti. D. ministru se indeletnicesce inse, cu tóta starea decaduta si neindestulatória a instructiunii satesci, — se jóca, dicemu, impreuna cu intreag'a pleiada de carturari ce'lu incungiura, de-a nesfirsit'a schimbare a programeloru de liceu. . . . .

Din Rom'a se scriu urmatórele relativu la serbarea aniversarei dela intrarea trupeloru in Rom'a: Aniversarea dela Port'a Pia s'a serbatu in modu maretiu, luandu parte tóte corporatiunile si autoritatile publice. Primarulu vorbì in memori'a celoru cadiuti, dupa aceea elu si personagiulu oficialu s'au restrasu. Cu tóte, cà s'au luatu mesuri de precautiune, totusi radicalii devenira stapani pe tribunele de vorbitu. Petroni vorbi in favórea lui „Cireoli anticlericali" si propuse a se tramite o depesia de condolentia in Waschington in numele orasiului Rom'a. Fabricantulu de asfaltu Parboni polemiséza contra vorbirei de totu slabe a primarului si atacà in modulu celu mai violentu legea de garantia. „Alievi volontari" s'au presentatu pêna intrunulu cu stindartulu loru. „Questurinii" si „Carabinerii" au fost bine representati.

Din dieces'a Gherlei, 28 Septembre 1881.

Domnule Redactoru!

In 21 si 22 Septembre a. c. s'a tienutu adunarea generala a II-a a Reuniunei invetiatoriloru romani gr. cath. din giurulu Gherlei" de estu timpu in Gherl'a, la care am participatu si eu cá membru ordinariu. Me pregatisem inca de acasa a vedé lucruri interesante desbatendu-se si decidiendu-se in favórea nóstra a bietiloru invetiatori dela sate. Cu atâtu mai vêrtosu me gandiam a fi indreptatitu la asteptarea mea, cà speramu a salutá in midiloculu nostru pre onorabilii membri ai Ven. consistoriu scolasticu din Gherl'a, unde se dirige si hotaresce despre sórtea nóstra — a dascaliloru. Dér' mai multu, audisem, ba vedisem — desi numai cu cód'a ochiului — la unu d-nu protopopu o hartia a Ven. Consistoriu din Gherl'a, prin care se indetorira toti doisprediece protopopi de pre teritoriulu Reuniunei aminute precum si d-nii preuti cu toti — ceia cá inspectori si presiedinti ai celoru 12 reuniuni filiali (a Gherlei, Buzei, Secului, Logiardului, Giulei, S. Margitei, Caticâului, Voadului, Olpretului, Reteagului, Cristurului si a Lapusiului), ér' cestia (preuti) cá directori scolari a participá la adunarea generale din estu tempu. Scurtu, asteptam a me vedé, cá se vorbescu nu mai sciu cu care beliduce alu lui Pyrrhu din vechime „intr'o adunare de regi" ai causei scolare atâtu de uitate si neglese la noi.

Dér' precâtu de mare 'mi fù asteptarea, chiar' pre atâta 'mi fù si insielarea. Dintre, pare-'mi se, siése canonici, vre-o cinci professori de teologia, vre-o trei de preparandia si alti inteligenti romani civili din Gherl'a (cari toti au fostu invitati la adunare, precum am auditu din reportulu anualu alu comitetului); din 12 protopopi si celu puçinu una suta de preuti: abia ne-am adunatu — cá la 40 de dascali necajiti, cari dinpreuna cu biroulu Reuniunei (d. canonicu Sierbanu pres.; prof. de prep. V. Gr. Borgovanu v-pres.; I. Hodoreanu si V. Suciu asemenea prof. de prep., I. Boieriu si V. Dumbrav'a prof. la institutulu corectoriu) amu formatu intreg'a adunare. In restimpu de 2 dîle abia ne a onoratu cu presentia protop. Gherlei A. Antonu, si intr'o siedintia duoi tineri — pe semne clerici absol. — M'am miratu multu, cà pentru-ce nu s'a infaçiosiatu màcaru asié numitii barbati de scóla! Acolo e unu P. Papiu, care ni-a pusu in càrca unu Abecedariu, carele erá mai bine se nu fi vediutu lumin'a sórelui niciodata; decâtu cà puse la indeman'a multoru invetiatori (cari n'au mai vediutu nici o preparandia) cu unu midilocu mai multu pentru dé a poté ingalmaci si chinuí pre bieti prunci nevinovati. Acolo 'su pré invetiatii profesori de teologia etc. etc. cu unu cuventu acolo 'i „lumin'a, care trebue se ne luminéza nóue, celoru ce amblamu in intunerecu si in umbr'a mortiei" —, dér' póte n'amu fostu vrednici a ne poté impartasí de cinstit'a-le façia!

Multu m'a surprinsu si esemplar'a absentia a celoru 12 protopopi si a tutoru preutiloru de sub man'a loru. — De aci s'a pututu vedé mai bine, câtu de tare tienu d-nii protopopi si preuti la poruncile Ven. Consistoru si cum le implinescu. — Noi invetiatorii se mergemu la Gherl'a pe josu dela Chiuz'a, Lapusiu, Olpretu; ér' d-nii protopopi si preuti nici cu carutia nu — si apoi intr'o causa a careia buna deslegare ne interesézа pe toti de-o potriva, inca de nu mai tare pe dd-loru.

Ar' fi cu multu mai bine, déca nu numai amu dîce si amu totu porunci, fora amu si face, amu lucrá, cà-ci din fapte se cunósce omulu!

Altucum comitetulu si-a implinitu chiamarea. Din raportulu anualu s'a vediutu, cà cinci protopopi:

1. a Caticaului: I. Welle; 2. a Vaadului: Ghelner; 3. a Cristurului: I. Oltean; 4. a Lapusiului: V. Muste si 5. a S. Margitei: A. Bene nici màcaru cele 2, séu 3 relatiuni anuali nu le-au facutu câtra Comitetulu centralu; n'au tienutu pe semne conferentiele rênduite dela Pré Ven. Consistoriu pe 26 Aprile a. c., n'au incassatu taxele membriloru s'au desî le-au incassatu nu le-au tramisu comitetului, — scurtu: n'au facutu nimicu E de insemnatu, cà toti acesti d-ni protopopi 'su ómeni tineri, din scól'a moderna, si inca prot'a San Margetei Al. Bene fostu vreo 5 ani professoru de preparandia in Gherl'a!!

'Mi place a asteptá si a vedé, cum cugeta comitetulu Reuniunei nóstre a-'si esecutá acea parte a raportului, unde se dîce cam asié, „cà nu va lipsì a-'si face detorinti'a façia cu nepasarea cea grósa a acestoru d-ni protopopi", precum mi aducu aminte a fi auditu in reportulu generalu. —

Dér' destulu cu acestea! Se impartasiescu, inainte de a sfêrsi neplacut'am lucrare, si unele din conclusele acestei adunari:

1. S'au desbatutu si votatu unu regulamentu pentru afacerile interne ale celoru 12 reuniuni filiali, carele astéptá numai aprobarea Pré Ven. Consistoriu scol. din Gherl'a, cu a caruia intrare in viétia, credu, cà activitatea reuniuniloru filiale vá fi pusa p'o basa solida.

2. S'au hotaritu a se cere dela Pré Ven. Consistoriu aprobarea „Abecedariului si Legendariului" lui V. Petri si introducerea loru in scólele, macaru in cele de pe teritoriulu Reuniunei nóstre in loculu celoru ale lui P. Papiu din Gherl'a, cari nu platescu o cépa degerata.

3. S'au decisu a se rogá Pré Ven. Consistoriu a pune stavila scaritiarei solutiuniloru inve-

tiatoresci, ce se comitu de unii individi nedemni de statulu invetiatorescu cu ocasiunea alegeriloru, precum si a se regulá alegerile de invetiatoru asié, cá sè se faca candidatiune ternaria prin Ven. Consistoru, dintre cari singuru numai sè se aléga invetiatorulu celu mai demnu sub conducerea protopopiloru.

S'au mai adusu si alte hotariri salutare, cari se voru poté cunosce la tempulu séu din publicarea proceseloru verbale ale siedinteloru. Altcum de s'ar' realisá ceea ce s'a hotaritu, cà-ci atunci ar' mai póté si bietulu invetiatoru se resufle mai usioru; n'ar' fi chiar' de fugitu in lume dupa cum e acuma. „Voiesce, si vei poté, dîce proverbulu romanu. Acestu adeveru 'mi permitu a'lu adressá venerabileloru consistorialisti si parintelui Episcopu din Gherl'a, ér' nu a totu asteptá, cá se ne cada porumbulu friptu in gura.

Unu dascalu dela sate, dintre cei presenti.

P. S. Adunarea generala din anulu urmatoriu se va tiené in Chesieu, in 1-a Dumineca a lui Octobre.

13 Septembre.

Diu'a de 13 Septembre st. v., aniversarea luptei din Dealulu Spirei (13 Sept. 1848), s'a serbatu, cá in toti anii dela 1867 incóce, si in estu anu. „Binele Publicu“ descrie evenimentulu din acea di in chipulu urmatoriu:

„Punctu la 12 Septembre sear'a, taber'a pagana era asiediata la portile Bucuresciloru pe campi'a Filaretului si a Vacarescilori. Ea se compunea din flórea armatei otomane. Cine din cei dela 1848 au vediut'o se ne desminta. Cu o di mai 'nainte colonelulu regimentului de garnisóna venise la locotenenti'a domnésca si intréba: ce se faca de voru intrá Turcii si voru cere casarm'a? Da, li s'ar' fi respunsu de càtra comandantulu primaru, da Turciloru, de se voru purtá cá amici, se le damu ospitalitate; inse de ne voru cere armele? intréba earasi colonelulu Golescu. „Se nu le dati!“ respunsui-s'a: „amicii nu ne ceru armele.“ Astfelu era, resumatu, ordinele ce se dedesera soldatiloru romani, in numeru de vre-o 400 din alu 2 lea de linia si alti vre-o 200 pompieri.

„Candu sosì in casarm'a Mihaiu-Voda scirea, cà se apropia Turcii, in o colóna cá de vre-o 6000 pe Podul-de-pamentu, se tramise càtra pompierii ce erau la politia, se vina a se uní cu ceil'alti soldati. Cei 400 de linia steteau la frontu cu music'a in curtea casarmei. Cum se apropiara Turcii, music'a nóstra intonà marsiulu de ceremonia si soldatii presentara armele. Turcii in locu de a stá inaintea portii, cá se intre, repedira tunurile in fug'a mare de cealalta parte a casarmei si le asiediara in linia de bataia, tragêndu si o mare parte din soldatii loru intr'acolo. Atunci tocmai venia si compani'a de pempieri, condusa de capitanulu Zaganescu. Zaganescu comandà pasu mai iute. Turcii poruncira, cá toti ai loru sè se adune la unu locu. In iutieala unu soldatu de ai loru se impiedicà de unu soldatu romanu si cadiù josu. Unu oficeru turcu lovi cu latulu sabiei pe pompierulu romanu. Unu soldatu otomanu, urmandu esemplulu siefului seu, descarcà arm'a in peptulu unui pompieru si'lu culcà mortu la pamêntu. Pompierii erau atunci dreptu in gur'a tunuriloru si siliau a se apropiá mai repede de casarma. Puscile loru erau góle. Cându mai multu de jumetate trecusera din dreptulu artileriei, deodata bubuì unu tunu si se deschise unu drumu largu printre pompieri. Acésta descarcare se repetì pentru a duó'a óra. Càti-va pompieri cadiura din nou. Incepura apoi carabinele si puscile turcesci, pompierii inse erau deja mai la adapostu langa casarma.

„Vediendu ai nostri, cà s'a trecutu de gluma si cà Turcii, in locu de-a respunde cu salutare la salutarea Romaniloru, tramitu glóntie si bombe, facura si ei vre-o câte-va cruci, îsi adusera aminte de strabunii devotati in valea Rahovei, Calugareniloru, si o suma de alti càmpi de bataie, uitara cà sunt numai 200 in contra a vr'o 1000, implura puscile si incepura a trage, cum scie se traga Romanulu totu sub titi'a stânga, cá se nu dica paganulu, cà a intratu intr'o tiéra de natarai. Ori-cum inse mitraliá turceasca 'i prapadea. Vediendu acésta, soldatii nostri esecutara manevr'a de a se culcá la pamêntu, cându dedeau tunurile, in càtu treceau glóntiele pe de asupra-le. In aceste manevre si ori in care altele pompierii nostri dela 1848 erau unici in Europ'a intréga. Pompierii au fost arm'a de predilectiune a guverneloru regulamentare. Dér' in cele de pe urma disperati strigara cu totii: pe tunuri, copii! Si in adeveru cá fulgerulu se repedîra pe tunurile inamice cari erau pline, nu scimu pentru a câtea óra, dér' se repedira, cu atâta iutiala, cà tunarii n'avura nici timpulu de-a pune fitilulu ce stá aprinsu. Odata stapani pe tunuri, pompierii le sucira in locu, se indreptara cu gur'a spre Turci, pusera fitilulu, inhatiati cu sabia dela Turci, le descarcara barbatesce si intindu la piciórele loru o multime de morti si raniti (400)!... Baionetele si spadele inca jucara binisioru. Baionet'a romanésca a facutu si minunele dele Griviti'a. Atunci Pompieri. Asta-di Curcani. Da Dómne! — Pustiirea fù grozava!

„Ai nostri erau stapani pe situatiune si pe tunuri, inse cum se le tiena? Unu colonelu turcu se repede calare spre capitanulu Zaganescului. Acest'a i-a pusca din man'a unui soldatu, 'lu ochesce si 'lu intinde mortu la pamentu. Cei 400 de ostasi ai nostri din casarma dau si ei mereu, dér' focurile loru veneau prea departe si glóntiele càdea mai mórte. Pompierii inca sfêrsisera patrónele si alergara care in càtrau a putu spre a se aprovisioná. Intre aceste generalulu turcu, Cherem-pasia, nu'i scapà din vedere, cà man'a acea de pompieri, de se va aprovisioná earasi, este in stare, a'i stêrpi tóta colón'a de operatiune, si strigà se stè focalu. Soldatii nostri din curtea casarmei inca ridicara o batista alba in vêrfulu unei baionete. Parlamentarile incepu. Colonelulu Golescu se duse la Turci si incepù a vorbì.

„Intr'acestu intervalu restulu batalionului sacru intrase in curtea casarmei si se unise cu ceil'alti. Bietii ómeni, mai multu de càtu diecîuiti prin modulu infamu, ce amu aretatu, esiti din sine de turbare si de desperare, apucarala mijlocu pe Zaganescu si ameniutiandu'lu care de care striga mai tare: „Ce'i asta, domnule capitanu? Ne aduse-si aci cu puscile góle. Turcii ne ucidu cà pe nisce vite! Suntemu vênduti! Vênduti!!! Vênduti!“ strigara cu totii. Capitanulu Zaganescu nu sciá, ce se faca, ce se respunda. Isi perduse mintile. Totusi strigà si elu: Vênduti fratiloru, inse de Turci. Se murimu cu totii cá nisce viteji!

„Se murimu! se murimu!“ respunsera cu totii, soldati si oficeri, càtu nu mai semena a strigari omenesci. Turcii insisi se spariasera si incepura a se sili se arete prin felurite semne, cà s'a facutu o gresiala si cerura pace numai se lase armele si se se duca fiacare pe a casa. Depunerea armeloru fù o mare gresiala cá si evacuarea Vidinului in 1878, càci n'apucara a face càtiva pasi afara din curtea casarmei, si unu nou actu de tradare se indeplinì. Tunurile incepura a-i matura din deretu. Mitralia 'i secerá grozavu. Puçini din acesti martiri scapara. Remasitiele venerabile ale companiei celoru 200 le am vediutu in séra de 13 Septembre 1867, cându s'a serbatu, pentru prim'a ór'a, in modu mai oficialu, in faç'a ómeniloru si a lui Dumnedieu, memoria acelei lupte, care a redatu in timpi moderni botezulu sangelui armatei romane inainte de venirea Plevnei. Oficeri, ce au comandatu gloriós'a grupa afara de capitanulu Zaganescu, au fost: sub locotenenti Dinca, Fochinn, Starostescu si locotenentulu Druescu, ucisu in modu infamu de unu Turcu“.

Diverse.

(Studentii adunati la Pitesti) au salutatu prin telegrafu pe Maj. S'a Regele, care binevoì a le respunde in modulu urmatoriu: „Ve multiamescu pentru sentimentele vóstre de dragoste si credintia. Ele sunt scumpe animei mele, pentru cá tinerimea este chiamata a pastrá neatinsa frumós'a mostenire càstigata prin labóre, prin perseverantia si intarita prin viteji'a armatei. Carolu.“ — Poetulu Alesandri a respunsu si elu la felicitarile junimei dorindu-i unu frumosu viitoriu.

Despre visit'a ce au facut'o studentii la Golesci i se scrie „Romanului“ intre altele:

„... La gara, au intalnitu pe d. I. C. Bratianu, care mergea la Bucuresci; o deputatiune dintre studenti 'i-au dusu o cocarda a congresului, felicitandu-lu din partea junimei studióse. D. Bratianu a respunsu prin càteva cuvinte fórte patriotice. Dela gara, toti si-au indreptatu pasii spre acea casa, ce a datu pe acesti ilustrii cetatiani, cari 'si au sacrificatu averea si viéti'a loru pentru marirea si fericirea Patriei. Acolo, au gasitu pe ultimulu Golescu, care, desi bolnavu, a intimpinatu pe studenti. Lacrimi de bucuria straluceau in ochii lui vediendu, cà este recunóscêtória acésta generatiune viitóriu, pentru care elu si fratii sei s'au luptatu spre a lasá o tiéra libera si mare. Ne-a aretatu singuru loculu, de unde Tudoru a fostu ardicatu si dusu la Têrgovisce. Elu terminà istorisirea faptului omorîrei lui Tudoru, prin cuvintele: „Sunt mândru, cà dintre cei ce l'au ucisu n'a fostu nici unulu Romanu. S'au visitatu mormintele patriotiloru mari, depunêndu-se o cununa. Mormêntulu lui Alexandru Golescu, se afla in gradina, in màn'a stânga p'o movila. In fundulu gradinei se afla unu pavillonu, unde betranulu patriotu Dinicu Golescu tinea consilia cu Tudoru, si de unde adresau cuvêntari panduriloru strinsi in vale. Mormêntulu lui Stefanu si alu lui Nicolau Golescu se afla in biseric'a familiei, in màn'a drépta, alaturea cu matrón'a Romaniei, Zoe Golescu; in stâng'a se afla mormêntulu lui Dinicu Golescu. Dupa acésta s'au visitatu salónele casei, care au fost deschise; pentru acésta ocasiune si nepotii Golescilor, dd. A. Davila si Ed. Grant, au avutu buna-vointia de a aretá totulu si de a da esplicatiunile ce li se cerêu. Ni s'a aretatu, unde a fost scól'a, unde siedéu Heliade si Lazaru. Duóe locuri sante sunt in Romani'a, unde fia-care têneru ar' trebui sè se duca, sè se inspire in momente, càndu se simte cuprinsu de scepticismu. Aceste locuri sunt Golescii si Manjina...“

(In diu'a Crucii) S'a decoratu, cu ordinulu „Stelei Romaniei“ batalionulu alu 2-lea de vênatori, care s'a distinsu la luarea Grivitiei. Cu acésta ocasiune s'a datu unu banchetu, presidatu de generalulu Anghelescu.

(Romanii din Turtucai'a) carora guvernulu bulgaru le-a refusatu deschiderea scólei romanesci, s'au adresatu de-a dreptulu si prin telegrafu, dîce „L'Indép. Roum.“, càtra Maj. S'a Regele Romaniei, rogandu'lu, sè intervina in favórea deschiderei scólei din Turtucai'a.

(Marea victoria a civilisatiunii.) — Pêna si tiganii, cari se punu supt legile lumei civilisate! Maiestatea S'a Enricu Lec, regele tuturoru tiganiloru din Americ'a si marea-Britania, s'a casatoritu la New-Jersey cu princip'sa Elena, fét'a unui siefu vestitu de tigani. Casetori'a nu s'a facutu dupa traditiunile seculari ale gintei tigane, intr'o padure, in faç'a naturei, ci intr'o biserica. Doctorulu Bishop, de ritulu anglicanu, a binecuventatu insoçirea augusteloru persóne. (!)

(Casatori'a in Japoni'a.) Occidentalii sunt totdeuna atinsi de starea de inferioritate a femeiloru in tierile asiatice, si sunt cuprinsi de mila la vederea conditiunei loru de supunere in mânele despotice ale tiraniloru de familia. Femeile din Japoni'a facu esceptiune dela acést'a stare de lucruri generala; ele sunt tratate cu respectulu si consideratiunea datória sexului loru. In realitate, in Japoni'a, cá si in Americ'a, sunt stapane in cas'a loru. Ele au mai multa libertate si in acelasiu timpu mai multa demnitate de càtu tóte celelalte orientale; cu tóte acestea, nu se permite amiciloru tineri a celuilaltu sexu se fia primite de ele cu aceeasi libertate, cu care se permite Americaniloru, ele trebuie asemenea se aiba o causa binecuventata, pentru cá sè se póta duce, séu la plimbare séu la teatru, insoçite d'unu amicu care le place. Nu se aude nici-odata in familiele japoncse acele espresiuni dulci de dragoste séu de simpatie, cari sunt permise in Statele-Unite. Iubirea este privita acolo cá unu lucru prea delicatu, pentru cá sè se permita d'a fi aratata in faç'a amiciloru, rudeloru séu parintiloru. Urmarile sunt, cà fórte raru se vede, cá casetori'a in Japonia se fia fructulu unei inclinatiunei mutuale; ea este in generalu o afacere, a carei conducere este lasata cu totulu in manele familiiloru si, ceea ce este curiosu, e, cà numerulu casatoriiloru nenorocite séu uniriloru reu esite este cu multu mai micu in Japoni'a de càtu in Americ'a, unde casetori'a nu este de càtu resultatulu unei lungi cunoscintie si alu unei iubiri reciproce.

(Calindariulu Bunului Economu) pe anulu comunu 1882 intocmitu de D. Comsi'a si Eugen Brote. Cu mai multe ilustratiuni intercalate in tecstu. Anulu VI Sibiiu. Editur'a tipografiei Ios. Drottleff. Pretiulu 45 cr. v. a. séu 1 leu n. — Pe langa partea calendaristica, la care s'a adausu unu conspectu completu alu têrguriloru din Ardealu, Ungari'a, têrgurile principale din Romani'a si Bucovin'a. Post'a. Corespondentia telegrafica. Mesuri. Timbre (cu tabele). Tabele de interesse s. a. Sfatuitoriu juridicu: art. de lege XXVI din 1881 despre modificatiunile legei de timbru si de tacse, — acestu

calindariu contiene o „parte economica“ cu folositóre tractate economice illustrate si cu tabele, in fine o „parte beletristica“ („Petru Raresiu“, n'ovela de N. Gane. Poesii : „Nóptea Santului Andreiu“ de Alesandri. Radu Calonfirescu, din psaltirea metropolitului Dositeiu). Literatura romana agricola s. a.

Ad. Nr. 291/881.

Publicare de concursu.

In virtutea decisiunei, luate de càtra adunarea generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tînuta la Sibiiu in 27—29 Augustu a. c. si cu privire la positiunile dela Nrii 3, 12, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 27, din budgetulu aceleiasi, votatu pe anulu 1881/2, se publica :

I. concursu pentru 2 stipendie (burse) de càte 60 fl. destinate a se dá la tineri seu tinere ; care ar' voí se invetie la vreunu institutu séu corporatiune industriale din patria vreun'a din acele professiuni séu meserii, care pe lânga ce presupunu desteritate si diligentia relative mai mare, sunt si de natura de a fi exercitate cu folosu mai bunu, precum intre altele : tiesutulu de pensarii, covóra, parti de imbracamente, din tortu de canepa, inu, bumbacu, lana si metasa, pe resboie moderne perfectionate — cusetur'a de albituri pentru ambele sexe, cum si brodarii (chindiseli) cu atia, metasa, firu de argintu si auru ; croitori'a superióra de dame séu de barbati ; artea orlogeriei, a juvariei si a lucrarei in auru si argintu, artea farmaciei.

Persónele, doritórie a se folosí de acestea stipendie, au se substérna suplicele loru deadreptulu : La subscrisulu Comitetu in Sibiiu ; nesmintitu pêna in **31 Octobre** 1881. Concurse venite dupa acestu terminu fixu nu se voru luá in nici-o consideratiune.

Suplicele trebue se fia insoçite de urmatóriele documente :

1. Carte de baptismu, in originalu séu in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu mai puçinu din a patr'a classe normale pentru fetitie, de a patr'a gimn. séu reale pentru fetiori, in origine séu in copia legalisata ; testimonie din clase mai inferiori nu se voru considerá.

3. Atestatu de paupertate si la intemplare de starea orfana a persónei concurente, datu dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului, vidimatu de càtra oficiulu politicu (pretur'a).

4. Declaratiunea in scrisu a parintiloru séu tutoriloru, cà nu numai se invoiescu, ci se si oblégа, cá fiiulu, fiic'a séu pupilulu ori pupil'a loru se invetie cutare professiune, pe care o va fi alesu, si cà de duóe ori in anu, la 1 Februariu si la 1 Augustu voru inaintá la comitetu atestate autentice despre diligenti'a, progresulu si bun'a portare a eleviloru. La casu contrariu, stipendiulu, care de altmintrea se va dá in cate trei rate, la inceputu, la midiulocu si la finea anului scolasticu, séu in Septembre, Februariu si Augustu dupa susternerea testimoniului, se va sistá immediatu.

II. pentru unu stipendiu de v. a. 200, destinatu a se dá la o eleva, care séu se afla in studiu la vreo scóla pedagogica, séu se va fi decisu a se devotá de aci inainte frumósei vocatiuni de docenta si a frequentá cursulu de pedagogiá in regula.

Concurentele aspirante la acestu stipendiu au se inaintedie suplicele loru de a dreptulu la subscrisulu Comitetu in Sibiiu, nesmintitu pêna **31 Octobre** 1881, cà-ci concurse venite dupa acelu terminu voru fi refusate.

Suplicele trebue se fia insoçite de urmatóriele documente :

1. Carte de baptismu in originalu, séu macaru in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu de frequentare in vreunu institutu pedagogicu de femei, s'au dela vreo scóla superióra de fete. In casu, candu testimoniulu ar' emana dela vreo scóla de alta limba, aspirantele au se probedie totu-odata, cà vorbescu bine limb'a materna romana si cà au incai notiuni elementarie din literatur'a ei.

3. Atestatu de paupertate dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului si vidimatu de càtra oficiulu politicu.

4. Se numésca institutulu, la care se afla, s'au la care cugeta se asculte cursulu de pedagogia.

5. Se arate, déca aspirant'a este si deprinsa la lucruri de mana, necessarie a se invetiá in scólele de fete.

III. pentru duóe stipendie de càte 100 fl. v. a. destinate a se dá la duoi elevi, alesi cu precadere din „Inuntii apuseni“ ai Transilvaniei si anume din teritoriulu, in care o parte a poporatiunei se ocupa cu confectionarea vaseloru de lemnu, spre a se perfectioná in acea professiune la vreunu institutu séu corparatiune, séu in ramurile speciali de aceeasi natura, precum e facerea de buti mari, confectionarea de cruci si colonade, invelisie de case dupa sisteme moderne, din lemnaria mai puçina si totusi fórte durabile, ori si strugari'a

Aspirantii la acestea burse au se'si submitta suplicele loru la subscrisulu Comitetu, nesmintitu pêna in **31. Octobre** st. n., insocite de urmat. documente :

1. Carte de baptismu in originalu séu in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din a patr'a clase normale, pe iànga care se ceru si notiuni macaru elementari din desemnulu liniariu.

3. Atestatu de paupertate si in casu de asié, de starea orfana.

4. Atestatu dela mediculu cercului, cà aspirantele este de constitutiune fisica vigorósa si deplinu sanetosu.

5. Adeverintia, cà se afla dejá invetiandu vreuna din meseriile, care lucra in lemnu, si declararea, cà este decisu a se perfectioná intr'ins'a, obligandu-se totu-odata a submite totu la càte 6 luni atestatu dela institutu, séu dela corporatiunea respectiva, despre activitatea si portarea morala.

IV. se publica concursu pentru stipendie de càte 60 florini val. austr., destinate a se dá la duoi juni dintre acei cari se afla la cursu in vreunu institutu pedagogicu din patria.

Aspirantii la aceste burse au se'si submitta suplicele loru la subscrisulu comitetu nesmintitu pêna in **31 Octobre** st. n., insocite de urmatoriele documente :

1. Carte de baptismu, in originalu séu in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din classea IV. gimnasiale si cà se afla ascultatoriu la vreunu institutu de pedagogia.

3. Testimoniu de paupertate dela primari'a locala, subscrisu de parochu, vidimatu de càtra oficiulu politicu (pretura).

V. pentru unu ajutoriu din fundatiunea E. M. D. Basiota, destinatu a se da la unu studente gimnasistu cu preferintia din muntii apuseni, séu din fostulu districtu alu Naseudului.

Aspirantii la acésta bursa au se-si submita suplicele loru la subscrisulu comitetu nesmintitu pêna in **31 Octobre** st. n., insocitu de carte de baptismu, testimoniu scolasticu din semestrulu alu II-lea alu anului precedente si testimoniu de paupertate dela primari'a locala, subscrisu de parochu si vidimatu de càtra oficiulu politicu alu cercului.

VI. concursu pentru unu ajutoriu de 20 fl. v. a. destinatu a se da unui invetiacelu de vreo meseria din cele mai folositórie si mai cautate, din fundatiunea tofaleana, cu preferinti'a concurentiloru descendenti din vreo familia de ale fostei comune Tofaleu.

Acestu ajutoriu se dà in totu anulu, pena ce invatiacelulu va terminá, cá se se póta face sodalu.

Aspirantii au se-si inaintedie suplicele loru la subscrisulu comitetu pena in **31 Octobre** a. c., insocite de urmatóriele documente :

1. carte de baptismu ;
2. testimoniu scolasticu, celu mai puçinu de class'a a IV-a normala ;
3. contractu inchiaiatu cu unu maiestru, care iea asupra'si a deprinde pe invetiacelu la professiunea s'a cu tóta bunavointi'a si a'lu tîné in regula, fàra a'lu supune la ocupatiuni, care intrecu poterile lui si sunt straine de meseri'a ce voiesce se invetie ;
4. testimoniu de paupertate dela primari'a locala, subscrisu de parochulu comunei si vidimatu de càtra oficiulu politicu alu cercului respectivu.

VII. concursu la 8 (optu) ajutórie de càte 12 fl. 50 cr. v. a. pentru invetiacei de professiuni (meserii) si 4 (patru) ajutórie de càte 25 fl. v. a. pentru sodali de aceia, cari se sciu in conditiuni asié de bune, cá se se póta face maiestrii de sine statatori.

Aspirantii la acestea ajutórie au se substérna suplicele loru nesmintitu pêna in **31 Octobre** st. n., la subscrisulu comitetu, insocite de urmatóriele documente si anume la invetiacei :

1. Carte de baptismu in originalu séu copia.
2. Testimoniu scolasticu din cl. IV. normala.
3. Testimoniu de paupertate dela primari'a comunei.
4. Contractulu inchiaiatu intre respectivulu maiestru si parintii séu tutorii concurentiloru; éra dela sodali se cere, pe langa carte de baptismu, inca si documentu dela respectiv'a corporatiune, cà merita se fia recunoscutu si admisu de câtra corporatiune.

Aceste ajutorie se dau numai odata.

VIII. concursu la duóe stipendie de càte 50 fl. v. a. pentru tineri romani, doritori a cultiva vreuna din artile frumose, desemnu, pictura, sculptura, musica, inca si fotografia, séu la vreunu institutu publicu, séu la unu maiestru din cei mai renumiti in patria.

Aspirantii au se'si inaintedie suplicele loru nesmintitu pêna in **31 Octobre** st. n. la subscrisulu comitetn, insoçite inse de urmatóriele documente :

1. Carte de baptismu in origine séu in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din classea IV. gimnasiala.

3. Testimoniu dela institutulu respectivu, séu dela maiestrulu, sub a carui conducere aspirantii se deprindu in cutare arta, despre progressulu in aceea si despre portarea morale a loru.

4. Testimoniu de paupertate, datu dela primari'a comunale, autenticatu de càtra oficiulu politicu alu cercului.

IX. concursu la duóe stipendie asié numite ale lui G. Baritiu, de càte 50 fl. v. a., destinate a se da la duóe fetitie scolari, de nationalitate romana, orfane de ambii parinti, séu si numai de tata, si lipsite de avere.

Tutorii séu mamele aspiranteloru au se inaintedie suplicele in numele acestora nesmintitu pêna in **31 Octobre** st. n. la subscrisulu comitetu in Sibiiu, insocite de urmatóriele documente :

1. Carte de baptismu.

2. Testimonin scolasticu din semestrulu II. alu anului scolasticu espiratu.

3. Testimoniu de paupertate, in care sè se coprinda exactu si numerulu celorulalti frati si sorori ale aspirantei, càti se afla in viétia, cu numele si cu etatea loru.

4. Obligarea tutorului séu a mamei de a inainta la comitetu pe fiàcare semestru testimoniu de cercetarea regulata a scólei si de progressulu facutu.

Din siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tînuta in Sibiiu, 15 Septembre st. n. 1881.

Jacobu Bologa, v.-presied. **G. Baritiu,** secret.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de profesoru de limb'a romanésca, maghiar'a si german'a la institutulu pedagogicu diecesanu in Caransebesiu cu terminu pêna la **15/27 Octobre** a. c.

Cu acestu postu este impreunatu, pentru anulu antâiu de proba, unu salariu de 600 fl. si 200 fl. pentru cortelu, eara dupa decurgerea acestui anu, depunêndu respectivulu profesoru cu succesu esamenulu de calificatiune si devenindu astfeliu profesoru definitivu, primesce dreptu salariu de 800 fl. si 200 fl, pentru cortelu.

Competentii au se alature la petitiile loru :

1. Atestatu de botezu spre a documentà, cà sunt romani gr. or.

2. Atestatu de maturitate.

3. Atestatu despre absolverea unui cursu mai inaltu de pedagogia.

4. In lips'a atestatului de sub 3) atestatu séu absolutoriu dela facultatea filosofica séu si dela alta facultate.

5. decumva au fost undeva aplicati, se produca si atestatu despre pracsea de pên' aci.

Competentii trebue se aiba deplina cunoscintia si desteritate in tóte trei limbele in vorbire si in scriere si cu deosebire in limb'a romanésca si maghiara.

Petitiile se adreseaza càtra Consistoriulu diecesanu gr. or. in Caransebesiu.

Caransebesiu. Din siedinti'a consistoriala ţînuta in 10/22 Septembre 1881.

Episcopulu diecesanu :
2—3 Ioanu Popasu m. p.

Cursulu de Bucuresci
dela 17 / 29 Septembre 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	92.1/2	93.—
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	102.—	103.—
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	102 —	103.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	103.1/4	104.3/4
7% „ „ urbane	idem	102.1/4	102.1/4
8% Imprum. municipalu . .	idem	107.—	107.1/2
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	230.—	235.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	29.—	30.—
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1825	1845
Auru contra argintu		1/2	3/4
Auru contra bilete hipotec. .		1/2	3/4
Auru contra bil. de Banca nat		1/2	3/4
Florini Val. Austr.		2.14—	2.15—

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.